

GIDA FİYATLARI VE MANŞET ENFLASYON

Enflasyon bir ekonomideki mal ve hizmetlerin fiyatlarında gözlenen sürekli ve genel kapsamlı artışı ifade etmektedir. Diğer bir deyişle enflasyon, sadece bir veya birkaç mal ve hizmetin değil, ortalama bir tüketicinin yıl içinde kullandığı tüm mal ve hizmetlerde meydana gelen fiyat değişikliğini kapsamaktadır.

[Sayfa 2]

TCMB'DEN YAYINLAR

- TCMB Ekonomi Notları
- Central Bank Review
- TCMB Çalışma Tebliğleri
- Enflasyon Raporu 2015-III

[Sayfa 5]

TERİMLER SÖZLÜĞÜ

[Sayfa 6]

KISA KISA...

- "Uluslararası Para ve Finans Sistemi - Kısa Vadeli Zorluklar, Uzun Vadeli Çözümler" Çalıştayı
- "Dengeli ve Sürdürülebilir Büyüme - G20 Çerçevesinin İşlevsel Hale Getirilmesi" Konferansı
- G20 Maliye Bakanları ve Merkez Bankası Başkanları Toplantısı
- G20 Küresel İslami Finans Konferansı: Faydalar ve Fırsatlar

[Sayfa 6]

TCMB FAİZ ORANLARI (30 Eylül 2015)

Geç Likidite Penceresi TCMB Gecelik Borçlanma Faiz Oranı: %0	TCMB Gecelik Borçlanma Faiz Oranı: %7,25	1 Hafta Vadeli Repo İhale Faiz Oranı: %7,5	TCMB Gecelik Marjinal Fonlama Oranı: %10,75	Geç Likidite Penceresi TCMB Gecelik Borç Verme Faiz Oranı: %12,25
---	--	--	---	--

TCMB REZERVLERİ (25 Eylül 2015)

BRÜT DÖVİZ REZERVİ
99,6 MİLYAR ABD DOLARI

ALTIN
18,3 MİLYAR ABD DOLARI

ENFLASYON

%7,95

GIDA FİYATLARI VE MANŞET ENFLASYON

Enflasyon bir ekonomideki mal ve hizmetlerin fiyatlarında gözlenen sürekli ve genel kapsamlı artışı ifade etmektedir. Diğer bir deyişle enflasyon, sadece bir veya birkaç mal ve hizmetin değil, ortalama bir tüketicinin yıl içinde kullandığı tüm mal ve hizmetlerde meydana gelen fiyat değişikliğini kapsamaktadır. Bu çerçevede bir ülkede, enflasyon oranı artarken bazı mal ve hizmetlerin fiyatları düşebilmekte veya aynı şekilde enflasyon oranı düşerken bazı mal ve hizmetlerin fiyatlarında artış yaşanabilmektedir. Ayrıca fiyatlarda yaşanan artışın enflasyon olarak tanımlanabilmesi için sadece belirli bir dönem için değil, sürekli olması gerekmektedir.

ENFLASYON SEPETİ

Genellikle bir önceki yılın aynı dönemine göre (yıllık) yüzde değişim olarak ifade edilen enflasyon, mal ve hizmet sepeti içinde bulunan öğelerin ortalama fiyatlarında bir yıl boyunca yaşanan değişime bakılarak hesaplanmaktadır. Mal ve hizmet sepeti, enflasyonun hesaplanması için belirli bir dönem boyunca fiyatları takip edilen mal ve hizmet kalemlerinin toplamına verilen isimdir. Sepette yer alan mal ve hizmetlerin ağırlıkları, hanehalkı bütçe anketine konu olan geniş bir hanehalkı örnekleminin yıl boyunca yaptığı harcamalar esas alınarak belirlenmektedir.

İktisat yazınında enflasyonun dört temel nedenine vurgu yapılmaktadır. Bunlar, talep enflasyonu, maliyet enflasyonu, para arzının ekonomik temellerin ima ettiğinden hızlı artışı ve enflasyon beklentilerindeki yükseliş olarak sayılabilir.¹ Bu çalışmada, gıda fiyatlarındaki yükselişin nedenlerine ve manşet enflasyona etkisine yer verilecektir.

MANŞET ENFLASYON

Bir ekonomide enflasyon gelişmelerini ölçmek amacıyla Tüketici Fiyatları (TÜFE), Çekirdek Enflasyon, Üretici Fiyatları (ÜFE) veya Gayrisafi Yurtiçi Hâsıla Deflatörü gibi endeksler kullanılabilir. Bu endeksler içinde hanehalkının tüketim sepetini en geniş anlamda kapsayan TÜFE'deki değişimler manşet enflasyon olarak adlandırılmaktadır.

ÇEKİRDEK ENFLASYON

Enflasyonun geçici veya bir defaya mahsus etkilerden arındırılmış kalıcı kısmıdır. Dışsal etkilere (enerji fiyatları, mevsimsel koşullar, maliye politikası vs) daha açık olan ve geçici nitelikler taşıyabilen, enerji, temel gıda maddeleri fiyatları ve dolaylı vergiler bu tür enflasyon hesaplamalarında dışlanan başlıca unsurlardır. Çekirdek enflasyon kullanımındaki amaç, fiyatlar genel seviyesindeki değişimi sürekli kılan unsurları tespit etmektir. Her ne kadar enflasyon hedefi manşet TÜFE enflasyonu üzerinden belirlense de, daha gerçekçi politika kararları alınabilmesi için çekirdek enflasyon göstergelerinin seyri de dikkate alınmaktadır.

ÖZEL KAPSAMLI TÜFE GÖSTERGELERİ

TÜFE'den bazı alt kalemlerin dışlanması yoluyla ulaşılan fiyat endeksleridir. Para politikası uygulamalarının etkilerini izleyebilmek ve enflasyonun ana eğilimini daha sağlıklı bir şekilde takip edebilmek için TÜFE'den para politikasının kontrolü dışındaki kalemlerin dışlanması gerekmektedir.

TCMB, enflasyonun temel eğilimini değerlendirirken diğer birçok göstergenin yanında TÜİK tarafından açıklanan özel kapsamlı TÜFE göstergelerini de dikkate almaktadır. Söz konusu göstergeler; (i) TÜFE'den işlenmemiş gıda ürünleri, enerji, alkollü içecekler, tütün ürünleri ve altın fiyatlarının dışlanmasıyla oluşturulan H endeksi, (ii) TÜFE'den enerji, gıda ve alkolsüz içecekler, alkollü içecekler ve tütün ve altın fiyatlarının hariç tutulmasıyla oluşturulan I endeksi ve, (iii) TCMB bünyesinde hesaplanan ve işlenmemiş gıda, alkollü içecekler ve tütün dışı TÜFE'dir.

ENFLASYON SEPETİ İÇİNDE GIDANIN PAYI

Türkiye'de gıda fiyatlarının tüketim sepeti içindeki ağırlığının gelişmiş ülkelere kıyasla daha yüksek olması ve gıda fiyatlarındaki dalgalanmaların daha sert olması, söz konusu alt kalemdeki hareketlerin enflasyona etkisinin gerek seviye gerek oynaklık itibarıyla daha fazla olmasına yol açmaktadır.

Tablo 1: Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE) Ana Grup Ağırlıkları (% , 2015)²

	Türkiye	AB-28
Gıda ve Alkolsüz İçecekler	24,3	15,6
Alkollü İçecekler ve Tütün	4,8	4,6
Giyim ve Ayakkabı	7,4	6,1
Konut	15,8	15,9
Ev Eşyası	7,8	6,2
Sağlık	2,6	4,4
Ulaştırma	15,4	14,7
Haberleşme	4,4	3,2
Eğlence ve Kültür	3,5	10
Eğitim	2,5	1,3
Lokanta ve Oteller	7,0	9,1
Çeşitli Mal ve Hizmetler	4,6	8,9

GIDA FİYATLARINI BELİRLEYEN ETKENLER

Gıda fiyatları, işlenmiş ve işlenmemiş gıda ürünleri olmak üzere iki gruba ayrılmaktadır. İşlenmemiş gıda ürünleri, meyve, sebze, et, balık gibi belirgin bir işleme sürecine tabi tutulmadan, işlenmiş gıda ürünleri ise belli bir işlem ve katma değer zincirinden geçtikten sonra hanehalkının tüketimine sunulan ürünlerdir.

İşlenmemiş gıda fiyatlarının gelişiminde daha çok hava koşulları, tarım politikaları, yakınsama sürecinde ortaya çıkan gelir etkileri ve dış talep koşulları etkili olurken, işlenmiş gıda fiyatlarının seyrinde girdi niteliğindeki işlenmemiş gıda ürünlerinin fiyatlarına ek olarak sektörel talep gelişmeleri, ithalat fiyatları, döviz kuru, motorin ve buğday gibi girdi fiyatları belirleyici olmaktadır (Başkaya ve diğerleri, 2008). Dolayısıyla, işlenmemiş gıda fiyatları özellikle bitkisel ürünlerdeki arz yönlü unsurların etkisiyle dalgalı bir seyir izlemekte, işlenmiş gıda fiyatları ise konjonktürel gelişmelerin görece olarak daha etkili olduğu ataletli bir yapı sergilemektedir.

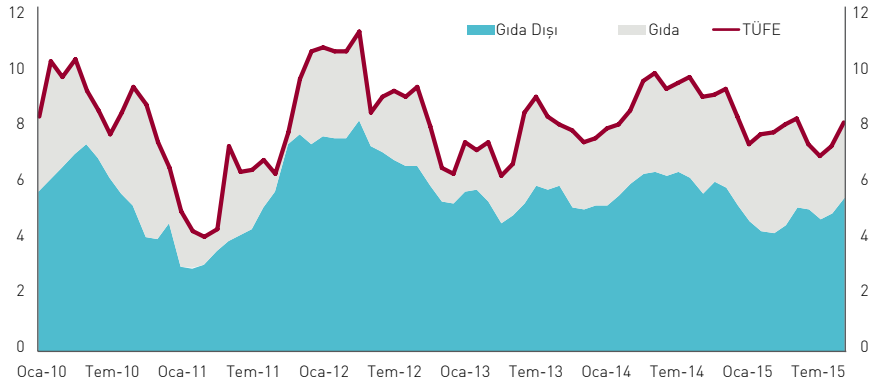
Tablo 2: Gıda ve Alkolsüz İçecekler: Ana Grup Ağırlıkları (% , 2015)

	Türkiye	AB-28
Gıda ve Alkolsüz İçecekler	24,3	15,6
<i>Gıda</i>	22,5	14,1
<i>Ekmek ve Tahıllar</i>	5,3	2,6
<i>Et</i>	4,2	3,6
<i>Balık</i>	0,4	0,9
<i>Süt, Peynir ve Yumurta</i>	3,1	2,2
<i>Katı ve Sıvı Yağlar</i>	1,2	0,5
<i>Meyveler</i>	2,4	1,2
<i>Sebze</i>	3,9	1,6
<i>Şeker, Reçel, Bal, Çikolata ve Şekerlemeler</i>	1,7	1,0
<i>Başka Yerde Sınıflandırılmayan Diğer Gıda Ürünleri</i>	0,3	0,5
Alkolsüz İçecekler	1,7	1,5
<i>Kahve, Çay ve Kakao</i>	0,7	0,5
<i>Maden Suyu, Alkolsüz İçecekler, Meyve ve Sebze Suları</i>	1,0	1,0

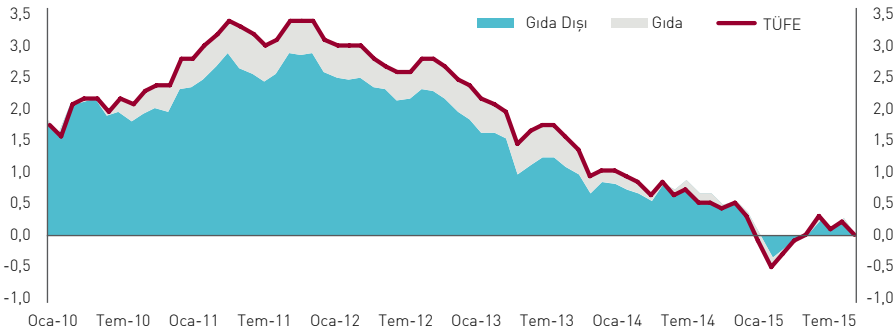
¹ Enflasyonun nedenlerine ilişkin ayrıntılı bilgi için bkz. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, (2014). Enflasyon ve Fiyat İstikrarı, TCMB Kitapçık, 3.

² Gelişmiş ülke örneği olarak AB-28 kullanımının nedeni, enflasyon hesaplanmasında Türkiye'de uygulanan yöntemle benzer yöntemler kullanılması ve bu sayede hesaplama yönteminden kaynaklanabilecek farklılıkların ortadan kaldırılmasıdır.

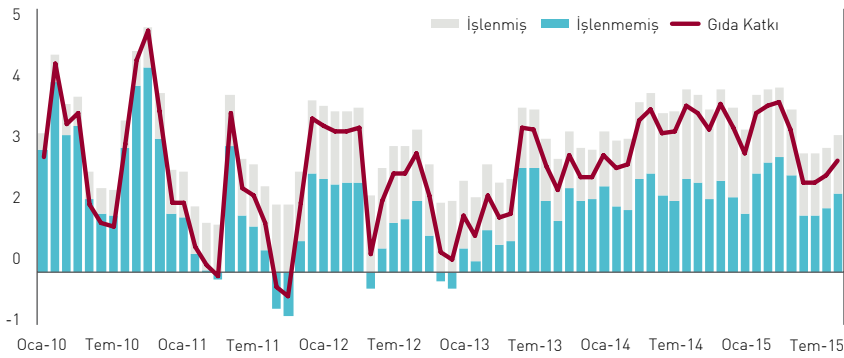
Grafik 1: Türkiye’de Tüketici Fiyat Enflasyonu (Yıllık, %) ile TÜFE’ye Gıda ve Gıda Dışı Kalemlerin Katkısı (% Puan)

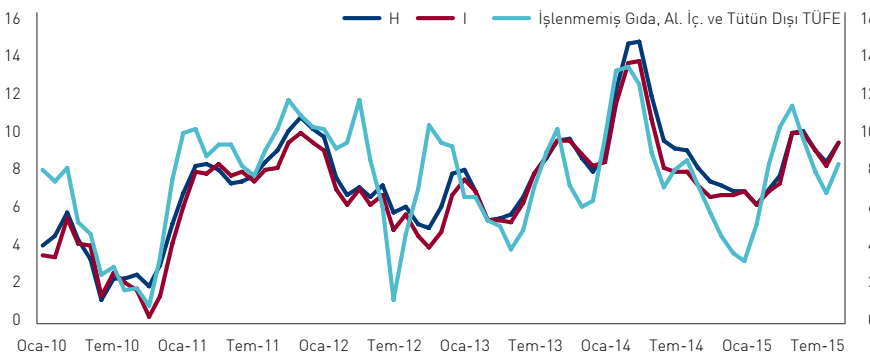
Grafik 2: AB-28 Ülkelerinde Tüketici Fiyat Enflasyonu (Yıllık, %) ile TÜFE’ye Gıda ve Gıda Dışı Kalemlerin Katkısı (% Puan)

Grafik 3: Türkiye’de Tüketici Fiyat Enflasyonuna (Yıllık, %) İşlenmiş ve İşlenmemiş Gıdanın Katkısı (% Puan)

Grafik 4: Özel Kapsamlı TÜFE Göstergeleri (Mevsimsellikten Arındırılmış, Yıllıklandırılmış 3 Aylık Ortalama % Değişim)

Son Veri: Eylül 2015

Ülkemizde, gıda grubu içinde en yüksek paya sahip olan kalemler arasında (i) sebze-meyve fiyatlarında hava koşullarının arz üzerindeki olumsuz etkileri, (ii) et fiyatlarında canlı hayvan arzı ve et ürünlerine yönelik talep arasındaki makas, (iii) buğday fiyatlarının yapısal sorunlar nedeniyle uluslararası fiyatlardan ayrışması ve (iv) Türk lirasındaki birikimli değer kaybı paralelindeki döviz kuru baskıları son dönemde öne çıkan gelişmeler arasındadır. Bununla birlikte hava koşulları, vb. unsurlara bağlı geçici dalgalanmalar bir kenara bırakıldığında dahi gıda fiyatlarında son on yıllık dönemde genel enflasyonun üzerinde bir artış eğilimi gözlenmektedir.

Bu gözlem, gelişmekte olan bir ekonomi olan ülkemizde fiyatların uzun vadeli eğiliminin yakınsama süreciyle olan ilişkisi bakımından önemlidir. Son yıllarda kişi başı milli gelirin artması ve gelir dağılımının iyileşmesiyle birlikte belirli ürünlere yönelik talebin güçlenmesi (ve arzın buna eşlik edememesi) gıda enflasyonunun sistematik olarak tüketici enflasyonunun üzerinde kalmasının nedenlerinden biridir. Ayrıca, zorunlu tüketim malı olarak sınıflandırılabilir gıda ürünlerine olan talebin fiyat esnekliğinin diğer ana harcama gruplarına kıyasla daha düşük olması, gıda ürünleri arzındaki dalgalanmaların görece olarak yüksek fiyat değişimleri oluşturabilmesine neden olabilmektedir.

Gıda ürünleri içinde işlenmemiş gıda fiyatlarının oldukça oynak bir yapıya sahip olmasının çeşitli nedenleri bulunmaktadır. Türkiye birçok AB ülkesinden farklı olarak, söz konusu ürünlerde önemli bir üretici konumundadır. Üretici olmayan ülkelerde yurt içi tüketime sunulan işlenmemiş gıdaların temin kaynakları farklılaştırarak, herhangi bir kaynaktan yaşanabilecek şokun fiyatlarda oynaklık yaratma riski azaltılabilmektedir. Üretici ülkelerde ise mevsimsel etkenlerin fiyatların gelişiminde daha fazla rol oynaması beklenir. Ancak mevsimsel etkilerden arındırılmış fiyatlardaki değişimler incelendiğinde de Türkiye’de işlenmemiş gıda fiyatlarının halen belirgin olarak yüksek bir oynaklık sergilediği gözlenmektedir. Dolayısıyla oynaklıkta mevsimsellik dışında kalan diğer faktörlerin de etkili olduğu görülmektedir (Öğünç, 2010). Bu çerçevede; Orman ve diğerleri (2010), sektör temsilcileri ile gerçekleştirdikleri görüşmelerden yola çıkarak, mevsime bağlı etkiler dışında işlenmemiş gıda fiyatlarında oynaklığa etki eden yapısal unsurları şu şekilde sıralamıştır:

i) Üretimin İklim Koşullarına Bağımlılığının Yüksek Olması: Uzmanlara göre, ortalama gelir düzeyinin görece düşük olması, küçük ölçekli üretim, sulama vb. altyapı yatırımlarının yetersizliği ve modern üretim tekniklerinin yeterli olmaması gibi nedenlerle, üreticiler iklim koşullarının üretim miktarı ve kalitesi üzerine etkisini sınırlandırmada yetersiz kalmakta ve sonuçta arz düzeyinde önemli dalgalanmalar yaşanabilmektedir.

ii) Bilgi Altyapısının Yetersizliği: Tarımsal üretimde hangi ürünün ekileceğine yönelik kararlar çoğu kez cari yıldaki fiyatlara bakılarak alınmaktadır. Bu şekilde verilen üretim kararları takip eden yılda ürünün fiyatında önemli bir azalış, ekiminden vazgeçilen ürünün fiyatında ise önemli bir yükselişi gündeme getirebilmektedir. Diğer taraftan, sektörde kayıt dışılığın büyük boyutta olması ve üreticilerin kurumsallaşamaması ürün borsalarının gelişimini ve üretim planlaması yapılmasını sınırlandırmaktadır. Üretime yönelik veri kalitesinin zayıflığı da fiyatların sağlıklı bir biçimde öngörülebilmesini engellemektedir.

iii) Piyasa Yapısı: Gelişmiş ülkelerin aksine, ülkemizde üretici örgütlenmesinin zayıf olması nedeniyle üreticiler fiyatların belirli bir düzeyde istikrar kazanmasında rol oynayamamakta, fiyatların gelişimini kimi zaman spekülâtif davranışlar sergileyebilen aracılar veya alıcı firmalar yönlendirmektedir.

iv) Kamu Destek/Teşvik Sistemindeki İstikrarsızlık: Birçok ülkede kamu tarafından sektöre sağlanan destek/teşvik sistemi 5-7 yıla uzanan bir dönem kapsamasına rağmen, ülkemizde bir yandan söz konusu sistemler sık sık değişikliğe uğramakta, diğer yandan destek ve teşviğe yönelik önlemler üreticiler tarafından üretim kararı alındıktan sonra veya kısa süre önce açıklanmaktadır. Bu durum, sektörde fiyatların olası seyrine yönelik beklentilerin sağlıklı bir şekilde oluşmasını engellemektedir.

v) Tarımsal Üretim Belirli Bölgelerde Yoğunlaşması: Tarımsal üretim ağırlıklı az sayıda merkezde/bölgede yoğunlaşmış olarak yapılmaktadır. Bu durum, bazı ürünlerde üretim sezonunun kısa olmasına neden olmakta, kısa üretim sezonları ise ani fiyat hareketlerine sebep olabilmektedir.

vi) Dış Talepteki Dalgalanmalar: Tarım sektörünün ihracat kanalıyla dış piyasalara artan entegrasyonu yurt dışı talepteki gelişmelerin de fiyatlar üzerinde etkili olmasına yol açmaktadır. Dış talepteki oynaklığın perakende zincirlerindeki bazı sebze ve meyvelerin fiyatlarındaki gelişimi etkilediği belirtilmektedir. Kalite ve ürün standartlarındaki yetersizliğin (zirai ilaç kalıntısı vb.) ise dış talepteki oynaklığın temel nedeni olduğu öne sürülmektedir.

vii) İhraç Mallarının Fiyat Yapısı: Döviz kurundaki gelişmelerin yanı sıra, ithalatçı (özellikle AB ülkeleri) ülkeler tarafından belirlenmiş fiyat listelerinin aylık bazda değişmesi ihracat fiyatlarında oynaklığa yol açmakta, bu ise fiyatı ihraç ürünleri baz alınarak belirlenen yurt içi sebze ve meyve fiyatlarına yansiyabilmektedir.

viii) Tüketim Kalıbı: Ülkemizde gıda tüketimi içinde bitkisel ürünlerin hayvansal ürünlere kıyasla daha fazla ağırlığa sahip olmasının yanı sıra bitkisel ürün talebinde yaş sebze ve meyve tüketiminin öne çıkması; kutulanmış, kurutulmuş veya dondurulmuş sebze-meyve talebinin sınırlı olması nedeniyle, arz miktarındaki gelişmeler daha büyük boyutta fiyat hareketlerine neden olabilmektedir.

Sonuç olarak gıda fiyatları enflasyonu mevsim koşulları dışında önemli yapısal sorunlar yüzünden de etkilemekte ve katıllık yaratmaktadır. Yapısal önlemler alınması gerekliliği çerçevesinde, 9 Aralık 2014 tarih ve 29200 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 2014/20 numaralı Başbakanlık Genelgesi ile tarım sektörünün ve gıda fiyatlarının değerlendirilmesi yapılmıştır. Genelge’de yer verilen hususlar genel hatlarıyla aşağıdaki gibidir:

- Ülkemizde tarımsal üretim; kuraklık, don, aşırı yağış ve diğer doğal afetler gibi iklim koşullarına ve üretim tercihlerinde yaşanan beklenmedik değişimlere göre şekillenmektedir.
- Dağıtım zincirindeki yapısal sorunlar üretici fiyatlarıyla tüketici fiyatları arasındaki ilişkiyi bozmakta ve fiyatlardaki dalgalanmaların boyutunu artırmaktadır.
- Tarımsal üretim ile gıda ve ürün fiyatlarında çeşitli şekillerde ortaya çıkan dalgalanmalar nedeniyle bu piyasaların yakından takibi gerekmektedir.
- Bu çerçevede ülkemizde,
 - i) Gıda ve tarım ürünlerinin; kısa ve uzun vadeli arz-talep, ihracat-ithalat ve üretim-tüketim değişimleri ile bu değişimlerin ve dağıtım zincirlerindeki gelişmelerin fiyatlara olası etkilerinin izlenmesi ve değerlendirilmesi,
 - ii) Gerekli görülmesi halinde, alınacak tedbirlere ve uygulanacak politikalara ilişkin önerilerde bulunulması amacıyla **“Gıda ve Tarımsal Ürün Piyasaları İzleme ve Değerlendirme Komitesi”** kurulması uygun görülmüştür.
- Komite, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Müsteşarının başkanlığında, Ekonomi, Gümrük ve Ticaret, Kalkınma ve Maliye Bakanlıklarının Müsteşarları, Hazine Müsteşarı, TCMB Başkanı ve Türkiye İstatistik Kurumu Başkanının katılımıyla oluşturulmuştur. İhtiyaç halinde, ilgili diğer kamu kurum ve kuruluşları ile sivil toplum ve meslek kuruluşlarının üst düzey yetkililerinin Komite çalışmalarına katılımı, Komite Başkanı ve üyeleri tarafından değerlendirilmektedir.

KOMİTENİN GÖREVLERİ

- Gıda ve tarımsal ürün piyasalarını izlemek ve değerlendirmek,
- Gerekli görülmesi halinde, alınacak tedbirlere ve uygulanacak politikalara ilişkin önerilerde bulunmak,
- Kurumlar arası işbirliği ve koordinasyonu sağlamak,
- Komite çalışmalarının bütünlük içerisinde, etkin bir şekilde sürdürülebilmesi ve eşgüdümün sağlanabilmesi amacıyla alt komite, danışma grupları, geçici ve kalıcı çalışma grupları oluşturmak,
- Alt komite, danışma grupları, geçici ve kalıcı çalışma grupları tarafından sunulan çalışma sonuçlarını değerlendirmek ve karara bağlamak,
- Hükümet Planı, Kalkınma Planı, Orta Vadeli Plan, Stratejik Planlar ve 2023 Vizyonu ile uyum içerisinde piyasa düzenlemelerini analiz etmek,
- Komite kararlarını Ekonomi Koordinasyon Kuruluna raporlamak şeklinde belirlenmiştir.
- Komite’nin temel çalışma konuları,
 - i) Fiyat Dalgalanmaları,
 - ii) Arz-Talep Dengesi,
 - iii) Piyasa Analizleri,
 - iv) Pazarlama Mekanizmaları,
 - v) Stok Analizleri,
 - vi) Dış Ticaret Düzenlemeleri,
 - vii) Sektörler Arası Etkileşim,
 - viii) Enflasyon ve Makroekonomik Göstergeler olarak belirlenmiştir.

KAYNAKÇA

- Atuk O. ve O. Sevinç (2010). “TÜFE’de Sabit ve Değişken Ağırlık Sistemi Yaklaşımları: Türkiye Taze Meyve-Sebze Fiyatları Üzerine Bir Uygulama,” TCMB Ekonomi Nottarı No: 10/15.
- Başkaya, S., Gürgür, T. ve F. Öğünç, (2008), “Küresel Isınma, Küreselleşme ve Gıda Krizi - Türkiye’de İşlenmiş Gıda Fiyatları Üzerine Ampirik Bir Çalışma”, Central Bank Review, 2 (2008) 1-32.
- Orman, C., Öğünç, F., Saygılı, Ş. ve G. Yılmaz (2010), “İşlenmemiş Gıda Fiyatlarında Oynaklığa Yol Açan Yapısal Faktörler”, TCMB Ekonomi Nottarı No: 10/16.
- Öğünç, F. (2010). “Türkiye’de İşlenmemiş Gıda Enflasyonunda Oynaklık: Durum Tespiti”, TCMB Ekonomi Nottarı No: 10/05.

TCMB'DEN YAYINLAR

TCMB EKONOMİ NOTLARI

- ABD Merkez Bankası (Fed) Politikaları ve Bankacılık Sektörü Dış Borçlanması (Koray Alper, Fatih Altunok, Tanju Çapacıoğlu, No. 15/14, 24 Ağustos 2015)
- Faiz Koridoru ve Para Politikası Duruşu (A. Hakan Kara No. 15/13, 19 Ağustos 2015)
- Enflasyonu Açıklamada Kredilerin Bilgi Değeri (Fethi Ögünç, Çağrı Sarıkaya, Sayı: 15/12, 30 Temmuz 2015)
- Türkiye Konut Sektörüne İlişkin Bileşik Öncü Göstergeler Endeksi (Aslıhan Atabek Demirhan, Defne Mutluer Kurul, Sayı: 15/11, 23 Temmuz 2015)
- Petrol Fiyatlarının İhracat Üzerindeki Etkisi (Olçay Yücel Çulha, Mustafa Utku Özmen, Erdal Yılmaz, Sayı: 15/10, 4 Haziran 2015)

Ekonomi Notlarına ulaşmak için:

www.tcmb.gov.tr (Yayınlar/Araştırmalar/Ekonomi Notları)

CENTRAL BANK REVIEW

TCMB tarafından yılda üç kere yayımlanan ve hakemli (anonim hakem-anonim yazar) bir dergi olan Central Bank Review'in 2015 yılı Eylül sayısı yayımlanmıştır. Derginin son sayısında şu makalelere yer verilmiştir:

- The Relationship Between Central Bank Independence, Financial Freedom, and Economic Growth: A Panel ARDL Bounds Testing (İngilizce) (Merter Akıncı, Gönül Yüce Akıncı, Ömer Yılmaz)
- Nowcasting the Unemployment Rate in Turkey: Let's Ask Google (İngilizce) (Meltem Gülenay Chadwick, Gönül Şengül)
- Türkiye için Finansal Koşullar Endeksi (Hakan Kara, Pinar Özlü, Deren Ünalmiş)
- Petrol Fiyatlarının Enflasyona Geçişkenliği Değişti mi? (Halit Yanıkkaya, Hüseyin Kaya, Doğanbey Akgül)

- Enflasyon Rejimleri ve Üretici Enflasyonundan Tüketici Enflasyonuna Geçişkenlik (Zekeriya Yıldırım)

Dergiye ulaşmak için:

www.tcmb.gov.tr (Yayınlar/Raporlar)

TCMB ÇALIŞMA TEBLİĞLERİ

- Türk İmalat Sanayi Firmalarının İhracat Davranışları (Aslıhan Atabek Demirhan Sayı: 15/22, Ağustos 2015, İngilizce)
- Firma Türlerine Göre Borcun Vade Yapısı (Cüneyt Orman, Bülent Köksal Sayı: 15/21, Ağustos 2015, İngilizce)
- Devlet Teşvikli Bireysel Emeklilik Sistemi (Okan Eren, Şerife Genç İleri Sayı: 15/20, Temmuz 2015, İngilizce)
- Türkiye'de Tüketici Güven Endekslerinin Özel Tüketim Büyümesini Açıklama Gücü ve Tahmin Etme Performansı (Hatice Gökçe Karasoy, Çağlar Yüncüler, Sayı: 15/19, Haziran 2015, İngilizce)
- Türkiye'de Tütün Ürünleri Piyasasında Firma Stratejisi, Tüketici Davranışı ve Vergilendirme (Oğuz Atuk, Mustafa Utku Özmen Sayı: 15/18, Haziran 2015, İngilizce)
- Farklı Tüketici Tercihleri Altında Uluslararası Risk Paylaşımı ve Portföy Seçimi (Hande Küçük, Alan Sutherland, Sayı: 15/17, Haziran 2015, İngilizce)
- Firma İçi Grup Tasarım Kuramı (Semih Tümen, Sayı: 15/16, Haziran 2015, İngilizce)
- Türkiye'de Kamu Harcama Çarpanı (Cem Çebi, Sayı: 15/15, Haziran 2015, İngilizce)

Çalışma Tebliğlerine ulaşmak için:

www.tcmb.gov.tr (Yayınlar/Araştırmalar/Çalışma Tebliğleri)

ENFLASYON RAPORU 2015-III

Enflasyon Raporu'nun 2015 yılı üçüncü sayısı 30 Temmuz 2015 tarihinde Ankara'da gerçekleştirilen bir basın toplantısı ile tanıtılmıştır. Raporda, uluslararası ekonomik gelişmeler, enflasyon gelişmeleri, arz ve talep gelişmeleri, finansal piyasalar ve finansal aracılık ve kamu maliyesi gelişmelerinin yanı sıra TCMB'nin orta vadeli öngörülleri sunulmuştur.

Raporda ayrıca Enflasyonu Açıklamada Kredilerin Bilgi Değeri, Türkiye'de Tütün Ürünleri Piyasasında Firma Stratejisi, Tüketici Davranışı ve Vergilendirme, Gıda Ürünlerinde İhracat-Enflasyon İlişkisi, Anket Verilerinin Yakın Dönemli Milli Gelir Tahminlerinde Kullanımı, Petrol Fiyatlarının İhracat Üzerindeki Etkisi ve Kamu Harcama Çarpanı başlıklı kutulara da yer verilmiştir.

Basın toplantısı, TCMB Genel Ağ sitesinden de Türkçe ve İngilizce simultane tercümeyle canlı olarak yayımlanmıştır.

Rapora ulaşmak için:

www.tcmb.gov.tr (Yayınlar/Raporlar)

KISA KISA...

"ULUSLARARASI PARA VE FİNANS SİSTEMİ - KISA VADELİ ZORLUKLAR, UZUN VADELİ ÇÖZÜMLER" ÇALIŞTAYI

TCMB, İngiltere Merkez Bankası ile iş birliği içinde 14 Haziran 2015 tarihinde Bodrum'da Uluslararası Para ve Finans Sistemi (IMFS) konulu bir çalıştay düzenlemiştir. Çalıştayın amacı, karar alıcıların ve akademisyenlerin deneyimlerinin ve araştırma bulgularının paylaşılabilmesi ve IMFS'yi daha kalıcı ve sağlam bir zemine oturtmayı sağlamak amacıyla risklerin azaltılmasına yönelik politika önerilerinin tartışılabilmesi bir ortam sağlamak olarak belirlenmiştir.

Bu kapsamda çalıştayda, gelişmekte olan piyasalardaki sermaye kontrollerinin etkileri, sermaye akımlarına yönelik düzenlemeler, uluslararası parasal şoklara karşı esneklik ve politika seçenekleri, bankalar ve dış şoklar, küresel likidite, konut fiyatları, gelişmiş ve gelişmekte olan ülke ekonomilerine ilişkin ekonomik bulgular, küresel bankacılık, küresel krizler, uluslararası para sisteminin zayıf tarafları, uluslararası para sistemi reformunda gözlenen sorunlar ve ilerlemeler değerlendirilmiştir.

Daha fazla bilgi için: www.tcmb.gov.tr [Eğitim & Akademik / Konferanslar]

"DENGELİ VE SÜRDÜRÜLEBİLİR BÜYÜME - G20 ÇERÇEVESİNİN İŞLEVSEL HALE GETİRİLMESİ" KONFERANSI

TCMB ve Avrupa Merkez Bankasının ortaklaşa düzenlediği üçüncü konferans olan "Dengeli

ve Sürdürülebilir Büyüme - G20 Çerçevesinin İşlevsel Hale Getirilmesi" başlıklı konferans 27-28 Ağustos 2015 tarihlerinde Frankfurt'da gerçekleştirilmiştir. Dört ana oturumdan oluşan konferansın oturum başlıkları sürdürülebilir ekonomik performans, ticaret ve dengeli büyüme, şirket performansı ve büyüme ile sürdürülebilir büyümenin teşvik edilmesinde politikaların rolü olarak belirlenmiştir. Konferansın ana konuşmaları TCMB Başkan Yardımcısı Turalay Kenç ve BIS Para ve Ekonomi Bölümü Genel Müdürü Claudio Borio tarafından yapılmıştır. Bu çerçevede Turalay Kenç, "G20'nin Küresel Krize Tepkisi" başlıklı bir sunum yaparken, Claudio Borio ise "Cari İşlemlerin Uluslararası Ekonomideki Büyük Önemi" başlıklı bir konuşma gerçekleştirmiştir.

G20 MALİYE BAKANLARI VE MERKEZ BANKASI BAŞKANLARI TOPLANTISI

G20 Maliye Bakanları ve Merkez Bankası Başkanlarının Türkiye Dönem Başkanlığı döneminde düzenlenen üçüncü toplantısı 3-5 Eylül 2015 tarihlerinde Ankara'da gerçekleştirilmiştir. Toplantıda, 15-16 Kasım 2015 tarihlerinde Antalya'da gerçekleştirilecek olan Liderler Zirvesi'ne yönelik G20 gündemine ilişkin değerlendirmeler yapılmış, Eylül ayına kadar gerçekleşen ilerlemeler ve gelişmelerin yanı sıra Antalya Zirvesi'nde açıklanacak bildirge üzerinde çalışılmıştır.

Bu kapsamda toplantıda, küresel ekonomi, güçlü, sürdürülebilir ve dengeli büyüme, yatırım ve altyapı, finansal düzenlemeler, uluslararası vergi, uluslararası finansal mimari ve IMF reformu, iklim değişikliği

konularında tartışmalar yürütülmüştür. Toplantı sonunda, G20 Maliye Bakanları ve Merkez Bankası Başkanları, Türkiye Dönem Başkanlığı döneminde hazırlanan bildirgelerden üçüncüsüne imza atmışlardır.

G20 Maliye Bakanları ve Merkez Bankası Başkanlarının bir sonraki toplantısı 8 Ekim 2015 tarihinde Peru'nun başkenti Lima'da gerçekleştirilecektir.

G20 KÜRESEL İSLAMİ FİNANS KONFERANSI: FAYDALAR VE FIRSATLAR

Ülkemizin yürütmüş olduğu G20 Dönem Başkanlığı çerçevesinde TCMB, 31 Ağustos-1 Eylül 2015 tarihlerinde İstanbul'da "G20 Küresel İslami Finans Konferansı: Faydalar ve Fırsatlar" başlıklı bir konferans düzenlemiştir. Yale Üniversitesi İktisat Bölümünden Nobel ödüllü Prof. Robert Shiller'in açış konuşmasıyla başlayan ve iki gün süren konferansta finansal istikrar, KOBİ finansmanı, finansal katılım gibi G20'de son dönemde tartışılan önemli gündem maddeleri ele alınmıştır. Bu bağlamda İslami finansmanın finansal istikrara katkı sağlayabilecek potansiyele sahip olduğu, KOBİ'lere yönelik daha uygun finansman seçenekleriyle istihdamı artırabileceği ve finansal sisteme entegre olamamış kesimlerin İslami finansman imkânlarıyla sisteme daha kolay dâhil olabileceğinin altı çizilmiştir. Farklı ülkelerden gelen akademisyenlerin yapmış olduğu çalışmalar ile İslami finans-finansal istikrar ilişkisi ve KOBİ finansmanında İslami finansın rolü başta olmak üzere birçok farklı konu dinleyiciye sunulmuştur.

TERİMLER SÖZLÜĞÜ

ENFLASYON HEDEFİ

TCMB ve Hükümet tarafından üçer yıllık dönemler için belirlenen TÜFE yıllık artış oranıdır. Enflasyon hedefi her yılın aralık ayındaki yıllık enflasyon olarak tanımlanmaktadır.

ENFLASYON HEDEFLEMESİ

Merkez bankalarının genellikle hükümetlerle birlikte, para politikası amacı olarak belirli bir enflasyon rakamını hedeflemeleridir. Bu tür bir uygulamada, hedeflenen enflasyonun, beklentileri etkileyebileceği ölçüde, nominal çıpa görevini üstlenmesi öngörülür. Diğer politikalarından farkı, enflasyon hedefinin net bir şekilde kamuoyuna duyurulması ve bu konu ile ilgili doğrudan sorumluluk alınmasıdır. Uygulamada, uygulayıcı kurum olarak merkez bankaları amaca yönelik bir araç bağımsızlığına kavuşmaktadırlar. Diğer bir deyişle, merkez bankaları, kur ve faiz politikalarını enflasyonu kontrol altına almak amacı ile istedikleri biçimde kullanabilmektedirler. Bu tür bir politikanın başarısı için, güçlü ve sağlıklı bir mali yapı, enflasyon

ile para politikası araçları arasında gözlenebilir ve istikrarlı bir ilişki, güvenilirlik, bağımsızlık, hesap verebilirlik ve şeffaflık gibi unsurlar ön koşul olarak sayılmaktadır.

MEVSİM VE TAKVİM ETKİSİNDEN ARINDIRMA

Her yılın aynı dönemlerinde tekrar eden periyodik hareketler mevsimsellik olarak adlandırılabilir. Takvim etkisi ise bir dönemdeki çalışılan gün sayısı değişimi gibi etkiler nedeniyle oluşabilecek hareketleri içermektedir. Verilerdeki eğilimleri daha iyi değerlendirebilmek ve ardışık dönemleri karşılaştırabilmek için istatistiki yöntemlerle seriler mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmaktadır.

OYNAKLIK

Bir kıymetin fiyatındaki değişkenliğin ifadesidir. Çoğunlukla standart sapma ile ölçülür. Yüksek oynaklık artan bir belirsizliğin göstergesidir.

YAYIN KURULU

Sahibi ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü:
Dr. Yusuf Soner Başkaya

Yayın Kurulu: Mustafa Aycan, Dr. Eyup Kahveci, Tangül Hınçal, Canan Binal Yılmaz, Emrah Uslu, Özgür Balaban, Duygu Konukçu, Cansu Gör, Özlem Öztekin

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası
İletişim ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü
Anafartalar Mah. İstiklal Cad. No: 10 06050 Ulus
Altındağ Ankara
TCMB'nin ücretsiz yayınıdır.

SAYI: 39 / EYLÜL 2015

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından üç ayda bir yayımlanmaktadır.

SOSYAL MEDYA

Merkez_Bankasi

TurkiyeCumhuriyetMerkezBankasi

TCMerkezBankasi

Merkez_Bankasi